

Begrippenlijst

algoritme Een reeks aanwijzingen voor de computer om een *doel* te bereiken.

Bluetooth Open verbinding tussen apparaten op korte afstand van elkaar.

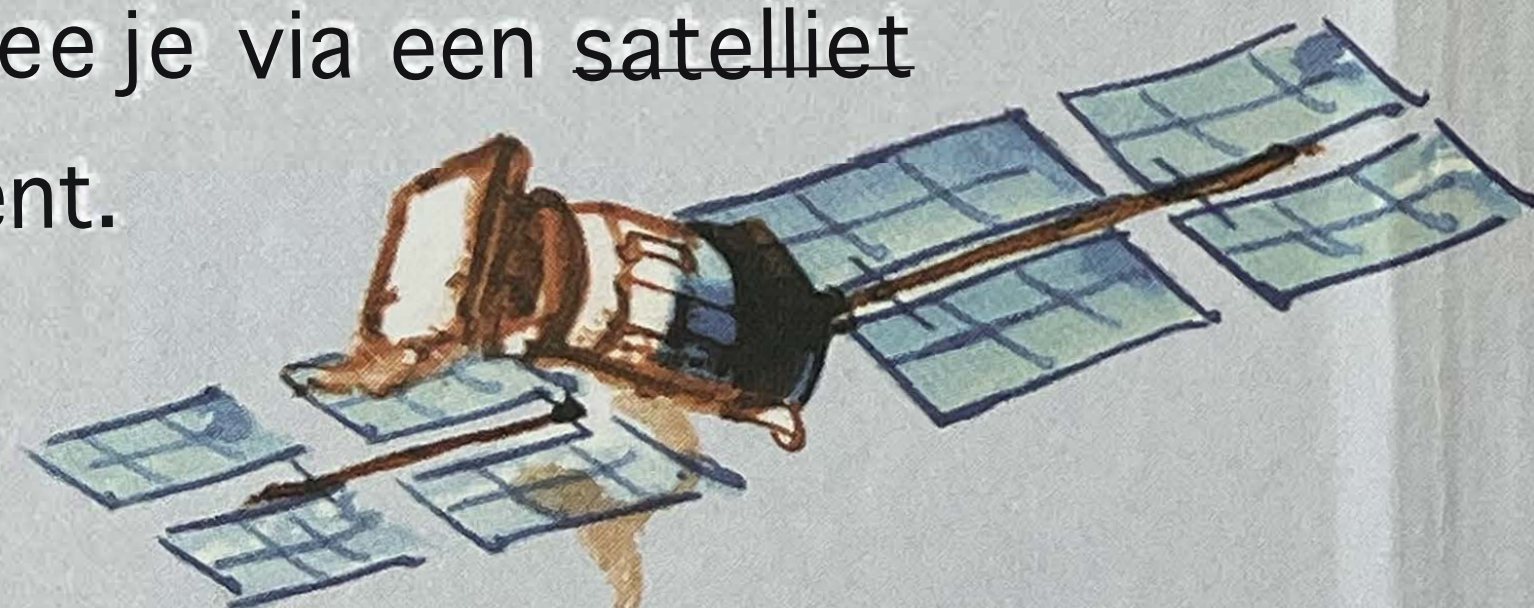
code Regels in geheimschrift. Om een code te kunnen lezen, is het handig als je een codewoord weet.

taal Een speciale taal waarmee je een computerprogramma kunt schrijven.

GPS Een systeem waarmee je via een satelliet kunt zien waar je bent.

artificial intelligence Een computer die *leert* door patronen te herkennen.

cloud Meerdere computers? die kunnen samenwerken en daardoor sterker/slimmer zijn.

parent control Ouders kunnen instellen hoe lang een kind een computer mag gebruiken. Ook kunnen ze websites en apps blokkeren.

step-by-step Een duidelijke uitleg in stappen aan de computer geven, zodat de computer het begrijpt en kan uitvoeren.

reset Het opnieuw instellen van een computer of smartphone.

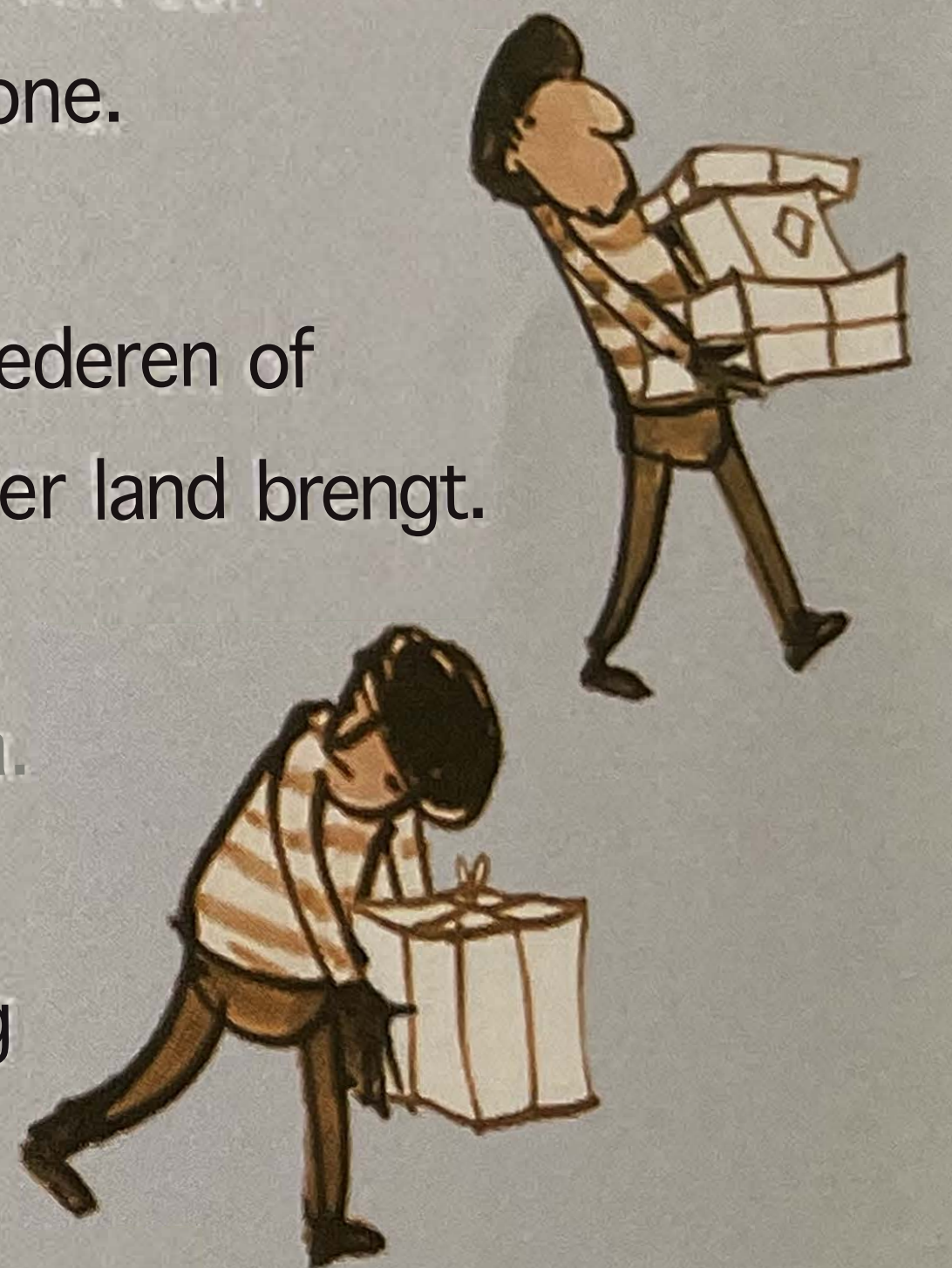
smuggler Iemand die illegaal goederen of mensen naar een ander land brengt.

software computerprogramma.

VPN Een veilige verbinding met internet.

cache Tijdelijk geheugen van een computer.

wifi Draadloos internet.

GEM. BIB. EDEGEM

0310-148 7646

HFDSTK 1

Paniek

'Ik ga niet mee!' Aleks staat voor zijn moeder, met de lrga niet mee! Aleks staat voor zijn moeder, met 'Vdet armenioverfelkaat?' Boosgt zijn moeder. Ze smwat is rertaande 'hand?' Jera is zjn moe ze 'Esnaptierin'et's van d'jer wijde jukt zit. en hij houdt zijd feis: ercaanide chan. Hij wpa Aleks is meen! Hij isoudt k zjnt telefoon komhoogge! Hij werkt in Mofe eenij is nikapot.' Kaduukt. Ik wil een 'Pekwa tek. Moett een 'In'le wpe. It Hij kijkt oma 'aan mijn telefoon maar.' Atah, kaput! lzegt solna b: Neem mijn telefoon maar.' hAle kszucht. Het is: lief bedoeld van id. Door kun jhaart telefoon is erleen uit de steent id. Daar kwel viergietsa mee. Ja, bell'ehij maar gamen. Na van id. dat hij wel zvergeten is. En dan gaat hij hrettineer. Dan vdiertij.

zonder zijn telefoon op vakantie gaat. Dan verliest

hij zijn score op Code Alarm. Net nu hij met zijn team in de top 10 staat.

'Gast!' had Levi zaterdag geroepen, 'je gaat toch niet weg, nu we bijna spelers van het jaar zijn?' Samen met Mick uit Amerika en Charlie uit Engeland zitten ze in het team Smart & Fast. Dat is hun online naam, de naam die ze op internet gebruiken. Twee keer per week spelen ze samen Code Alarm, en Aleks heeft beloofd dat hij op vakantie blijft meedoen. Maar daarvoor heeft hij wél zijn telefoon nodig.

Toen oma vroeg of hij samen met haar en zijn tweelingzus Sofya op vakantie wilde, hoefde Aleks niet lang na te denken. Oma wilde hen al sinds ze klein waren, meenemen naar haar geboorteland Kroatië. Ze wil hen laten zien waar ze speelde toen ze een klein meisje was. Oma en opa moesten vroeger vluchten door de oorlog. Papa was toen 10 jaar, even oud als Sofya en Aleks nu. Marko, de broer van papa, ging niet mee. Hij was al getrouwd en wilde daar blijven. Toen Aleks dit verhaal hoorde, werd hij droevig. Maar oma suste hem. 'Wat geweest is, is geweest,' zei ze. Ze glimlachte. 'Eigenlijk heeft de vlucht ons geluk gebracht. Anders hadden papa en mama elkaar nooit ontmoet. Dan waren jullie er ook niet geweest. En ik kan niet

zonder jullie twee *nevaljalkos!*' Ze gaf hem een stevige knuffel.

Aleks vindt oma grappig. Soms wil haar tong een woord niet vinden. Of zegt ze ineens iets in haar eigen taal, zoals *neva/jalko*. Aleks weet dat dat *benge!* betekent. Hij en Sofya spreken de taal een beetje. Maar niet zo goed dat ze er een moeilijk gesprek in kunnen voeren. Oma kijkt ernaar uit dat ze op vakantie weer in haar eigen taal kan praten. Dat heeft ze gezegd. 'En natuurlijk wil ik oom Marko stevig vastpakken. Die laat ik twee weken niet meer los,' schaterde ze. Aleks zag meteen voor zich hoe oma zijn oom de hele zomer als één rugzakje met zich mee zou dragen.

Eigenlijk zou papa ook meegaan. Maar hij moet werken. Zonder papa vindt Aleks het best

spannend. Sofya en hij hebben hun tante en oom nooit in het echt gezien. Ze kennen hen alleen van videogesprekken. De verbinding was altijd slecht. Aleks zucht: als er op reis maar wél goede wifi is.

Al maakt dat nu niets meer uit. Want zijn telefoon is kapot! Eerlijk is eerlijk, het gaat hem niet alleen om het spel. Aleks vindt het leuk om Engels te praten en samen met zijn team geheime zaken op te lossen. Ze zijn dan net echte helden. Hij voelt de tranen prikken achter zijn ogen. Twee weken zonder zijn vrienden wil hij niet. Kán hij niet. 'Joh, Aleks,' zegt Sofya. 'Het is maar een telefoon. Je kunt toch wel even zonder? We gaan maar twee weken weg.' Ze komt naar hem toe en pakt hem bij zijn schouder

Wifi is draadloos internet. Meestal moet je een code hebben om op de wifi te kunnen. Dan is de verbinding veilig. Is er geen wachtwoord? Pas dan op: dan kunnen slimmeriken inbreken in je telefoon of laptop.

Op een computer of telefoon zit *parent control*. Dit betekent dat je ouders erop kunnen instellen hoelang je ze mag gebruiken. Ook kunnen ze sommige websites blokkeren en bepalen welke apps je mag gebruiken. Veel ouders doen dit, zodat hun kinderen niet onbedoeld heel lang op de computer of op hun telefoon zitten.

om hem te troosten. Dát had zijn zus beter niet kunnen zeggen. Aleks voelt zijn boosheid vanbinnen opborrelen. MAAR een telefoon? Hij kan écht niet zonder! Natuurlijk, hij mag niet de hele dag op het spel. Zijn ouders hebben de telefoon zo ingesteld dat hij het maar een paar keer per dag kan spelen. Maar dan nog. Hij en zijn telefoon horen bij elkaar.

Hij duwt zijn zus boos weg. 'Je snapt er niks van!' roept hij uit. 'Je wilt gewoon niet dat ik ga gamen! Jij hebt mijn telefoon vast kapotgemaakt.' Sofya slikt. 'Dat is gemeen. Ik wil je alleen maar helpen.'

Ze steekt haar hand uit. 'Kom. Geef mij je telefoon. Misschien kan ik hem nog maken.' Aleks probeert niet te glimlachen. Hij hoopte al dat Sofya hem wilde helpen. Maar geen haar op zijn hoofd dat hij het zelf zou vragen. Iets in hem vindt het raar dat zijn zus beter is in techniek dan hij. Zijn moeder noemt hem daarom ouderwets. Meisjes kunnen net zo goed van techniek houden. Toevallig lijkt Sofya daarin op hun vader. Ze vraagt hem altijd het hemd van het lijf als hij aan het werk is. Dat deed ze al toen ze nog maar 3 jaar was. Hun vader maakt software. Hij kon goed programmeren en heeft dat ook aan Sofya geleerd.

voor haar achtste verjaardag heeft hij samen met Sofya een app gemaakt. En vorig jaar hielp hij haar toen ze een robot wilde maken voor het Nederlands kampioenschap robot bouwen. Daarmee won ze de eerste prijs.

Sofya heeft al eerder een telefoontje gerepareerd, maar niet deze. Toch hoopt hij dat ze kan helpen. Aleks pakt zijn telefoon van tafel en legt hem in haar hand. 'Oké, dan. Kapot is hij toch al.'

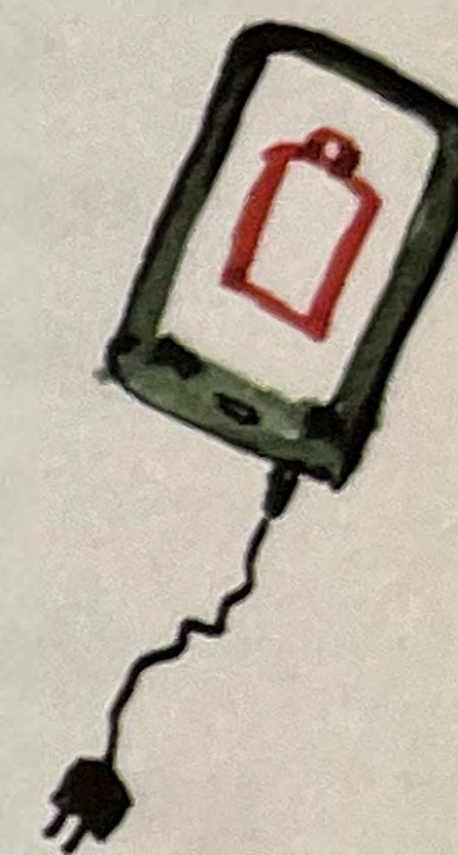
Sofya zit aan haar bureau en staart naar het mobieltje dat voor haar ligt. Ze is boos op Aleks. Voor straf zou ze hem eigenlijk niet moeten helpen. Maar dan komt ze ook niet te weten of ze zijn telefoon kan maken. En van dingen fixen wordt ze juist blij. Ze pakt Aleks nog wel terug. Eerst deze klus klaren.

'Zo, dokter ... bent u er klaar voor?' fluistert ze in zichzelf. Ze knikt

Software is een andere naam voor computerprogramma's. Jij werkt ook met een heleboel programma's. Bijvoorbeeld als je een tekst schrijft op de computer, als je een filmpje bekijkt of als je een spelletje doet op je telefoon. Een computerprogramma moet geschreven worden. Door programmeren geef je een duidelijke uitleg in stappen, zodat de computer het begrijpt en kan uitvoeren. Deze uitleg voor de computer noem je ook wel programmeertaal.

als antwoord. 'We gaan stap voor stap aan het werk. Niks overhaasten,' mompelt ze. Zoals haar vader haar heeft geleerd. Eerst een onderzoek. Goed kijken wat er mis is. En pas dan een oplossing bedenken.

Ze probeert een reset. Soms is dat het enige wat nodig is. Maar de telefoon doet niets. Ze drukt de aan-knop nog een keer in. Dit keer wat langer. 'Aha!' roept ze uit. Sofya opent haar bureaula en pakt door een kabel uit. Ze doet de kabel in de telefoon en gaat op bed liggen. Het enige wat ze kan doen, is afwachten. Als ze de telefoon hiermee niet aan de praat krijgt, weet ze het ook niet meer.

Om een probleem te kunnen oplossen, is het belangrijk dat je eerst onderzoek doet. Je gaat dan kijken wat er echt aan de hand is. Soms kun je dat niet alleen. Dan moet je met andere mensen praten. Of lezen over het onderwerp. Als je alle informatie hebt, kun je de volgende stap zetten. Soms doet je telefoon het niet meer. Of is hij heel traag. Dan kun je proberen hem wakker

te maken met een reset. Dat is Engels voor opnieuw instellen. Let wel op: met een soft reset wordt de telefoon weer zoals toen je hem kocht. Alles wat je er zelf in hebt gezet, is dan weg. Met een harde reset wis je het hele geheugen. Dan zijn dus ook de handige apps weg die al op het toestel stonden. Dan moet je alles opnieuw op je telefoon zetten.

HOOFDSTUK 2

Kwijt

De volgende ochtend in de trein kijkt Aleks zijn ogen uit. Wat is dit vet! Ze zitten in een apart hokje met houten muren en een spiegel boven hun hoofd. Boven de spiegel hangt een rek voor de koffers. De stoelen zijn blauw met gekleurde vegen, met achter hun hoofd een zacht stoffen kussen. In het midden voor het raam staat een tafeltje dat in- en uitgeklapt kan worden.

'Het is net de trein van Harry Potter,' zegt Aleks opgetogen. 'Zou Harry Potter ook vergeten zijn toverstaf op te laden?' sneert Sofya. Aleks

Het probleem met de telefoon van Aleks was simpel. De batterij was leeg. En dan is er maar één oplossing: opladen.

gromt. Hoe kon hij nu weten dat de batterij van zijn telefoon leeg was? Hij had hem even daarvoor nog gebruikt.

Aleks negeert de opmerking van zijn zus en roept blij: 'Heb je al gezien dat er wifi is?' Hij pakt zijn mobieltje om een spel met zijn vrienden te spelen. 'Zullen we eerst een potje kaarten, Aleks?' vraagt Sofya. Maar Aleks heeft zijn koptelefoon al op en hoort niets. Hij staart naar het scherm en zijn vingers tikken er snel op. 'Nou, gezellig ben je,' zegt Sofya met een zucht.

'Laat hem maar,' zegt oma. Ze pakt de kaarten en deelt ze uit. 'We doen wel even een potje met elkaar. Aleks wil straks vast wel meespelen.' Maar Aleks blijft verdiept in Code Alarm. Soms juicht hij, dan weer slaakt hij een gil. Sofya trekt haar wenkbrauwen op. Ze snapt niet wat hij zo leuk vindt aan dat spel. Net als ze er weer iets van wil zeggen, roept een stem om dat de trein is aangekomen in Frankfurt. Hier moeten ze overstappen, had oma gezegd. Ze bergen snel hun spullen op en stappen uit.

Het station in Frankfurt is enorm. Gelukkig is het geen station waar je snel kunt verdwalen. Alle treinen staan naast elkaar op een rij. Wel is het

er druk. Mensen lopen af en aan. Sommigen staan midden op het pad. Ze wachten. Op elkaar, op mensen die aankomen of op de trein waarmee ze hun eigen reis gaan maken.

Op het grote perron zien ze allerlei kleine eetzaakjes. Het zijn net miniwagons. Overal is iets anders te koop. Oma koopt koffie voor zichzelf. Aleks en Sofya krijgen appelsap en een koek, en oma zegt dat ze bij het koffiezaakje moeten wachten. Zij gaat alvast op zoek naar de trein. Sofya ploft neer op haar koffer en pakt haar boek. Aleks fronst zijn wenkbrauwen: 'Een boek over co9eren? Lekker spannend, Soof.' Sofya kijkt niet op, maar steekt haar tong uit. 'Wacht maar totdat ik een app bedenken waarmee ik broertjes laat verdwijnen.' Aleks haalt zijn schouders op.

Vijf minuten later komt oma terug. 'De trein staat al klaar,' zegt ze opgetogen. 'Dat is fijn, want dan kunnen we rustig een plekje zoeken.' Dan ziet ze dat Sofya alleen is. 'Waar is Aleks?'

Sofya kijkt op en ziet dat Aleks weg is. 'Net stond hij hier nog.'

'Sofietje, ik heb toch gezegd dat jullie bij elkaar moeten blijven? Hoe moeten we Aleks nu vinden op dit grote station?'

'Hij is vast naar de wc,' antwoordt Sofya. 'Ik ga wel even kijken. Blijft u nu maar bij de koffers.'

Sofya rent naar de toiletten, maar ziet geen Aleks. 'Aleks!' roept ze. 'Aleks, waar ben je?' Geen antwoord: Ze vraagt aan mensen die voorbij lopen of ze een jongen hebben gezien, maar niemand weet waar Aleks is. Sofya loopt terug naar oma. Ze is een beetje bang. Waarom maakte ze dat app-grapje? Straks vinden ze Aleks niet meer terug. Oma kijkt op haar horlog♦. Ze ziet er ongerust uit. 'Wat als Aleks ontvoerd is, oma?' vraagt Sofya. 'Ach, Sofietje, hij zag vast een winkel met games,' probeert oma haar gerust te stellen. 'Je kent je broer toch?' Maar haar ogen kijken bezorgd. 'Ik ga toch vragen of de mensen van het station willen me zoeken,' zegt ze dan, 'want de trein vertrekt zo.' Oma pakt haar koffer en zwaait naar een vrouw in een uniform. De vrouw is van de beveiliging. Oma probeert luchtig te klinken. 'Joehoe, kun u ons helpen?' Oma laat een foto zien aan de beveiliging. Ze legt in hikkend Engels uit hoe Aleks er vandaag uitziet. 'Hij draagt een red *shirt* en een spijker...' Sofya trekt aan oma's mouw: 'Jeans, oma.' Oma herhaalt het, maar de vrouw lijkt niet te luisteren. Ze tuurt langs Sofya en oma in de verte. Sofya wordt boos.

'Oma, ze let niet eens op!' Dan ziet ze waar de beveiligingernaar kijkt. Het is Aleks. Hij loopt tergend traag hun richting uit. Nu wordt Sofya nog bozer. 'Loopt hij te slenteren, terwijl wij hem zoeken! Hij weet toch dat de trein vertrekt!'

'Rustig, Sofya.' Oma slaat haar arm om Sofya heen. 'Hij is nog op tijd. Fijn, dat hij niet ontvoerd is, toch?' De beveiliging vraagt of dit de jongen is die ze zoeken. Oma knikt. 'Yes, yes ... dank u.' Ze wenkt naar Aleks die inmiddels vlakbij is. 'Kom, Aleks. We moeten gaan.'

Even later zit het drietal uit te puffen in de trein. 'Dat scheelde maar een haartje,' zegt oma. Ze probeert boos te klinken. 'We misten bijna onze trein.'

Aleks is even stil. Maar dan stromen de woorden als een waterval uit zijn mond. 'Dat is toch bizar? Ik kwam op het station iemand tegen die ook Code Alarm speelt. Ik kan niet wachten om het tegen Levi te zeggen! U kent mijn beste vriend toch wel, oma? Hij is de beste van ons team ...'

'Rustig aan,' zegt oma. 'Ik kan je niet volgen. Wat is Code Alarm?' Aleks legt uit dat het een spel is waarbij de spelers agenten zijn die boeven moeten vangen. 'De puzzels zijn moeilijk. Vaak moeten we

een code kraken. Daar is Levi goed in,' zegt Aleks vol bewondering. 'Soms moeten we een dief achtervolgen. Dat vind ik het leukst. Ik hou van racen.' 'Dat heb ik gemerkt,' grinnikt oma. 'We moesten door jou naar de trein racen.' Oma vertelt dat ze ook van puzzelen houdt. 'Laat me dat codespel maar eens een keer zien. Misschien kraak ik de puzzel wel.' Aleks pakt meteen zijn telefoon, maar oma legt haar hand op die van hem. 'Later, *dragji*. (*Dragji* is schatje in het Kroatisch, voor een jongen.) Oma wil eerst genieten van het landschap. Kijk eens hoe prachtig het hier is!' Langs het spoor stroomt een rivier en op de berghelling staan lieflijke huisjes. Aleks haalt zijn schouders open duikt in zijn telefoon.

Twee uur later rijdt de trein een verlaten station binnen. Sofya en Aleks kijken elkaar verbaasd aan. 'Oma, waar zijn we?' vraagt Sofya. Maar oma ligt te dutten. Aleks wil haar wakker schudden, maar Sofya houdt hem tegen. 'Laat maar. Ik denk dat oma moe is van de reis. Misschien droomt ze wel dat ze thuis is.' Sofya wijst naar oma's gerimpelde gezicht. 'Kijk maar eens hoe haar mondhoek omhoog krult.'

Aleks goot boven oma's gezicht hangen en pakt zijn

tel tē rē dō nī: dī tō mō e a p a p i e z i e n' h i j m a a k t k e e l e e n
 f o t o t o k d i k v e r s t u b e n m e t e e n e' h i j h i t t i k e n b e r i c h t
 i n i n e n d i r t u k e v o r z e n d o p d e f e t o w v e r s c h i j n t e e n e r i c h t
 r o r r i k u e w a a r m e e n b o l l e j e b e w e e t ' h u h u h i j m e t
 h e h a n' e t ' O e t
 'L u l a a t z e e n z i e' z e g t S o f y a. Z e k i j k t n o p h e t h e r m.
 'E r' E r i s g e e n i n t e r h e d e v i f i v a n d i t s t a t i o n v r a a g t e r n.
 o r o m e d e c o b d e.'
 'H e h e b j i j d i e v r a a t A l e k s.
 'N e e z i z u c h t S o f y a.
 A l e k s s t o p t i n t e l e f o n i n z i n b r o e k a k e n p l o f t
 w a e r o p d e b a n k h i j w u r t m a a r b u t e n. n' w a d d u r t
 h e t t a n v o o r d a t v e v e r d e r i j d e n. H e e i s o o k w e l
 e e n c r a a f s t a t i o n M a t e z i e n e r i s n i e m a n d.
 H i j h e e f t d i a n s a i n t e z e e d a b e r j o p e n m a n n e n
 i n i n f o r m a t i o n s. T w e e e r v a n b l i v e n b i j h u n r a a m
 s t a a n. T w e e a n d e r e s t a p e n d a t r e i n i n. Z e
 h n e b b e n z e e n p i s t o l, f l u i s t e r t A l e k s. 'E e n e c h t e.'
 'D a t i s t o c h' r o i s c h, d a t w o o r d t S o f y a. 'H a t z i j n'
 s s o l d a t e n.' E e n v a n d e m a n n e n k i j k t i n h u n r i c h t i n g.
 S s o f y a l a c h t v r i e n d e l i j k n a a r h e m, m a a r d e m a n k i j k t
 r n o r s t e r u g. S s o f y a d r a a i t s n e l n a a r h o o r o m. Z e
 d u r f t n i e t m e e r n a a r b u t e n t e k i j k e n.
 D a n g a a t h u n d e u r m e t e e n k l a p o p e n. O m a s c h r i k t
 e w a k k e r v a n. 'P a t n i l i s t!' r o e p t e e n v a n d e
 m a n n e n. 'P a s s p o r t.' O m a g e e f t d e p a s s p o r t e n e n

de man legt ze boven op een klein apparaat. Dan
 stede m a n e l e g t (z e) b o v e n o p e e n k l e i n a p p a r a a t. D a n
 l a a s t e e k t h i j e l k t p a s p o o r t o m d e b e u r t i m e e n w i j g e
 d u l l a a t z e e v e n' z i t t e n. A l e k s k i j k t S o f y a a n. 'W a t
 'S s d u i r t d a t l a n g'. f l u i s t e r t h i j d a t d e m a n a n d e r s
 b o o s s t o r z e g t S o f y a. Z e i s b a n g s d a t i d e m a n a n d e r s
 h o b o o s w o r d t. V o o r d a t h i j h e t p a s p o o r t r e t u g g e e f t,
 g e h o u d t d e n m a j d e z i j k a n t t e g e n. h e t k a p' z a a t h i j a n
 w i g e e f t l e e n t i k j e t e e n r' D o b r o n q' O k e l z e g t h i j.
 e e w i j v e r d e r s l o p e n t, m a a n w o r d t z e g e n g e h o u d e n H i j
 D e e n l a n d e r e s o l d a a t. Z e p r a t e n z a c h t j e s t, o u t!
 r o d e t s o l d a t l o o p t t e r u g h u n c o u p e e i n s 'O, n t o f u t!
 k i j r o e p t h i j o A l e m a a j n a a r 'b u t e i n! e A l e k s e n S o f y a

kijken elkaar angstig aan. Wat is er aan de hand?

